

Posudek oponenta na diplomovou práci Adolfa Šmída „Vymezení státního území ČR a změny státních hranic“

Diplomová práce je sepsána na 66 stranách vlastního textu, k němuž je připojen přehled obsahu, seznam použitých zdrojů (literatury, internetových odkazů, právních předpisů a mezinárodních smluv), jakož i grafické přílohy (mapy). Odkazy na použitou literaturu a prameny práva jsou uváděny v průběžně číslovaných poznámkách pod čarou. Práce tak splňuje formální požadavky.

V úvodu práce se diplomant nejprve stručně věnuje definicím základních pojmů a typologii státních hranic. Následující druhá část představuje chronologické pojednání o ústavních zákonech upravujících státní území a hranice České republiky. Na ni navazuje část třetí, nazvaná „*Vymezení českých státních hranic v průběhu času a jejich geopolitický kontext*“, v níž diplomant popisuje klíčové právně politické okolnosti, jež měly od roku 1918 vliv na změny území v bývalém Československu. K platné právní úpravě se práce vrací v části čtvrté, v níž se pozornost zaměřuje na správu státních hranic a zejména činnost hraničních komisí, a v části páté, v níž se podrobněji rozebírají zejména mezinárodní smlouvy upravující hranice se státy, s nimiž Česká republika sousedí. Práce je tak uceleným základním rozbořem problematiky vymezení státních hranic ČR z pohledu práva ústavního, správního, mezinárodního i práva EU.

Z hlediska ústavněprávního lze práci vytknout jistou nejasnost významu mezinárodních smluv vymezujících průběh, popř. změny státních hranic, neboť ani z čl. 11 Ústavy ČR nelze dovodit, že se tyto smlouvy stávají součástí ústavního pořádku, jak se v práci uvádí (s. 50, 53, 56). Nejasné je také tvrzení, že „*úprava Schengenského prostoru ... spadá na všechny hraniční právní dokumenty, jelikož se musí podřídít ústavně nadřazenému předpisu mezinárodní smlouvy Evropské unie*“ (s. 58). Tento závěr nemůže platit pro ústavní zákony „*upravující státní hranice České republiky*“ (čl. 112 odst. 1) či takové, jimiž jsou státní hranice „*měněny*“ (čl. 11 Ústavy).

V rámci čtvrté části, nazvané „*Režim vymezení státní hranice a správa státních hranic*“, měla být věnována podrobnější pozornost zákonu č. 312/2001 Sb., o státních hranicích, ve znění pozdějších předpisů, jehož existence i věcná působnost se zde zmiňují jen jednou větou (s. 39). Je to přitom právě tento zákon, který vymezuje základní pojmy (státní hranice, hraniční dokumentární dílo, čára státních hranic, hraniční vodní tok aj.) a upravuje pravidla určení polohy, průběhu a vyznačení státních hranic. Obsahuje také mj. ústavně relevantní ustanovení, že „*státní hranice jsou stanoveny mezinárodní smlouvou nebo ústavním zákonem*“. Zmíněn by mohl být i zákon č. 191/2016 Sb., o ochraně státních hranic, ve znění pozdějších předpisů.

V části práce týkající se úpravy státních hranic se Slovenskou republikou mohlo být rovněž uvedeno, že jako pracovní podklad pro rekognoskaci státních hranic sloužily jak údaje pozemkového katastru, tak i hraniční dokumentární dílo z let 1939 až 1944, a že předmětem jednání i sporů se stalo vymezení hranic v některých lokalitách (Sidonie, Vrbovce, Kasárne).

V části práce o úpravě státních hranic s Polskem mělo být zmíněno též Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o vyhotovení a schválení nových hraničních dokumentů česko-polských státních hranic (č. 37/2013 Sb. m. s.), obsahující mj. i geografický popis průběhu státních hranic a Závěrečný protokol o Prvním společném komplexním přezkoušení česko-polských státních hranic, provedeném v letech 1993 až 2004, a Prvním společném ověření stavu a rozmístění hraničních znaků na česko-polských státních hranicích, provedeném v letech 2006 až 2008.

Terminologickou výhradu je pak třeba vznést k tvrzení, že československý stát se po svém vzniku upínal na „*etnický čechoslovakismus*“ (s. 24, 25). Jak bylo totiž již v literatuře

mnohokrát doloženo, „koncepte „československého národa jako nositele státní suverenity neměla nic společného s pseudoteorií tzv. „čechoslovákismu“, která se zrodila v radikálním nacionalistickém křídle Hlinkovy ľudové strany na Slovensku“ (Gronský, Ján. *Komentované dokumenty k ústavním dějinám Československa*. I. 1914 – 1945. Praha: Karolinum, 2005, s. 71).

V práci se častěji vyskytují stylistické i gramatické chyby, její text patrně neprošel jazykovou korekturou. Často je nesprávně psáno velké písmeno v přídavných jménech, např. „Československá federace“, „Český (Československý) stát“, „České země“, „Polské hranice“ (s. 24, 31 n., 65 n.). Také místo „odsouhlasení“ by mělo být užíváno „schválení“ či „přijetí“. Chybně je v práci psáno „zeměměřičský“ namísto správného „zeměměřický“ (s. 26, 42).

Závěr: Diplomová práce splňuje požadavky kladené na práce tohoto druhu. Prokazuje autorovu znalost právní úpravy týkající se vymezení státního území a hranic ČR i jejich změn, jakož i jeho schopnost samostatné analýzy problémů souvisejících s tématem práce. Diplomovou práci proto **doporučuji k ústní obhajobě**, u níž je možno se vyjádřit k výše uvedeným podnětům.

V Praze dne 6. května 2024

JUDr. Radovan Suchánek, Ph.D.